

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Šumperk, Šumavská 21

Šumavská 21, 787 01 Šumperk

Identifikátor: 600 148 467

Zřizovatel: Obec Šumperk, náměstí Míru 1, 787 01 Šumperk

Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk

Termín konání orientační inspekce: 10. - 14. leden 2000

Čj.	135 003/00-05051
Signatura	om5ct104

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

Základní škola Šumperk, Šumavská 21 je jednou z pěti základních škol ve městě. Do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je zařazena jako příspěvková organizace.

Ve školním roce 1999/2000 ji navštěvuje celkem 780 žáků, kteří jsou rozděleni do třiceti tříd 1. - 9. ročníku. Součástí školy jsou školní družina s pěti odděleními a školní jídelna.

V tomto školním roce se vyučuje podle následujících vzdělávacích programů (VP):

- VP Základní škola čj. 16 847/96-2 ve třídách 1. - 3., 6. a 7. ročníku a ve třídách VIII. A, B
- VP Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním jazyků čj. 16 333/96-22-21 ve třídách VIII. C a IX. C
- VP Obecná škola čj. 12 035/97-20 ve třídách 4. a 5. ročníku
- Upravené učební dokumenty čj. 18 730/91-20 ve třídách IX. A, B

V době konání orientační inspekce byly tři třídy 7. ročníku na lyžařském výcvikovém zájezdu.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Česká školní inspekce (ČŠI) hodnotila kvalitu vzdělávání v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika a tělesná výchova ve třídách 1. a 2. stupně, v předmětech hudební výchova a výtvarná výchova na 1. stupni a v předmětu přírodopis na 2. stupni. Ve vyučovacích hodinách těchto předmětů provedli členové inspekčního týmu celkem šedesát kontrolních hospitací ve vybraných třídách 1. - 9. ročníku (kromě 7. ročníku).

Společná zjištění

Týdenní časová dotace i celkový počet hodin sledovaných předmětů odpovídají schváleným učebním plánům. Obsah a časové rozvržení učiva v kontrolovaných tematických plánech, v kterých je zařazeno i opakování, termíny kontrolních a slohových prací aj., zápisy probraného učiva v třídních knihách i cíle sledovaných vyučovacích hodin byly v souladu s učebními osnovami vzdělávacích programů jednotlivých ročníků. Obsahovou správnost, návaznost tematických plánů učiva a jejich plnění prokazatelně sleduje a kontroluje vedení školy. Všichni vyučující jsou informováni o integrovaných žácích se specifickými vývojovými poruchami učení a pracují s nimi podle individuálních vzdělávacích programů. Učební plány českého jazyka v 8. a 9. ročníku a matematiky v 9. ročníku jsou s ohledem na potřeby a zájmy žáků doplněny nepovinnými předměty cvičení z českého jazyka a cvičení z matematiky. Pro prospěchově slabší žáky na 2. stupni je navíc organizováno doučování z obou předmětů. Povinná výuka německého jazyka je rozšířena nepovinným předmětem konverzace v německém jazyce (jedna skupina), který si z nabídky školy vybrali žáci 8. a 9. ročníku. K obohacení a rozšíření základního učiva přírodopisu jsou do učebního plánu 7. a 8. ročníku zařazeny čtyři skupiny volitelného předmětu seminář a praktika z přírodopisu. K dalšímu rozvíjení pohybových schopností a dovedností využívá značné procento žáků 2. - 7. ročníku (šest skupin) nepovinný předmět zájmová tělesná výchova. Tělesně oslabení žáci jsou zařazeni do tří skupin zdravotní tělesné výchovy. Pro žáky 9. ročníku jsou určeny dva volitelné předměty sportovní výchova. Škola organizuje kurzy plavání ve 2. - 4. ročníku a lyžování v 7. ročníku. Nabídka volitelných a nepovinných předmětů v rámci sledovaných předmětů je pestrá a uspokojuje žáky s rozdílnými potřebami a zaměřením. Učební plán školy umožňuje rozvíjení jejich zájmů, talentů a tvořivosti.

Personální podmínky výuky českého jazyka, matematiky, přírodopisu a tělesné výchovy jsou ve škole již dlouhodobě velmi příznivé, s výjimkou jedné vyučující na 1. stupni, která má kvalifikaci pro vychovatelství. Předměty hudební výchova a výtvarná výchova jsou personálně zajištěny ve výrazné převaze učiteli s odpovídající pedagogickou a odbornou způsobilostí. Nejméně příznivé personální podmínky ze sledovaných předmětů má německý jazyk.

Z 33 hodin povinné výuky v týdenním učebním plánu školy je kvalifikovaně vyučováno 18 hodin tj. 55 %.

Pro učitele a žáky je ve škole vytvořeno vhodné pracovní a učební prostředí, které se neustále zkvalitňuje. Prostorové podmínky i vybavení kmenových učeben, v nichž probíhala výuka většiny sledovaných hodin, jsou vynikající. Učebny jsou čisté s novým moderním osvětlením a zmodernizovaným a částečně i novým žákovským nábytkem. Ve škole jsou zařízeny odborné učebny hudební výchovy a výtvarné výchovy s velmi dobrým materiálním vybavením. Přírodopis se vyučuje v estetickém a podnětném prostředí odborné učebny s množstvím moderních učebních pomůcek a didaktické techniky (televizor, videopřehrávač, zpětný projektor a snímací kamera). Další učební pomůcky a studijní materiály pro tento předmět jsou prezentovány žákům na přilehlé chodbě. Odborná učebna německého jazyka je využívána efektivně a rovnoměrně všemi skupinami žáků. Týdně je v této učebně odučeno 17 hodin. Svým funkčním vybavením (pomůckami, audiovizuální technikou, materiály k reáliím německy mluvících zemí i výzdobou) vytváří cizojazyčné učební prostředí. Škola má dvě tělocvičny s potřebným zázemím a dostatečným množstvím tělocvičného nářadí a náčiní i vlastní sportovní areál.

Škola je velmi dobře vybavena učebními pomůckami a didaktickou technikou, které byly účelně a vhodně použity ve většině sledovaných hodin. Vedení školy i vyučující věnují velkou pozornost materiálnímu zabezpečení a průběžné modernizaci učebních pomůcek pro jednotlivé předměty. Z přidělených finančních prostředků na rok 1999 se nakoupily např. pro výuku na 1. stupni učební pomůcky za 28 841 Kč, pro cizí jazyky za 11 517 Kč. Učitelé i žáci využívají také školní knihovnu, která obsahuje dostatek výtisků doporučené a doplňkové četby i odbornou a metodickou literaturu. Fond knihovny se každoročně rozšiřuje, v minulém kalendářním roce byla nakoupena literatura v hodnotě 13 500 Kč. Dostatečné množství učebnic pro sledované předměty (pro německý jazyk ve 4. ročníku učebnice s novou pravopisnou normou), pracovních sešitů, příruček a dalších doplňkových materiálů umožňuje kvalitní realizaci školou deklarovaných vzdělávacích programů.

Učební prostředí svou čistotou, osvětlením, přiměřenou teplotou, vhodným školním nábytkem různých velikostí, který odpovídá antropometrickým požadavkům jednotlivých žáků, a celkovou estetickou úpravou plně vyhovuje i z hlediska psychohygieny. Při tvorbě rozvrhu byla psychohygienická kritéria rovněž respektována a ve sledovaných vyučovacích hodinách byla dodržována zcela přirozeně a nenásilně. Na žáky byly kladeny přiměřené nároky a vhodně byly zařazovány účinné relaxační techniky, zejména ve třídách na 1. stupni.

Plánování a příprava výuky sledovaných předmětů jsou na vynikající úrovni. Personální zajištění výuky německého jazyka z hlediska odborné způsobilosti je průměrné, v ostatních sledovaných předmětech je vynikající. Materiálně-technické a psychohygienické podmínky hodnotí ČŠI jako vynikající.

Český jazyk

1. stupeň

Hospitace byly uskutečněny ve vyučovacích hodinách všech ročníků 1. stupně školy se zastoupením jazykového vyučování i čtení a literární výchovy.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala vzdělávacím cílům. Žáci s nimi byli v úvodu hodin seznamováni, ve dvou případech i se zdůvodněním významu učiva a jeho využití. Učitelé volili rozmanité metody a formy práce. Přesto nebylo vždy plně využito možností pro aktivní učení, i když charakter učiva toto umožňoval. Jeho rozsah a náročnost byly přiměřené věku a možnostem žáků. Učivo bylo důkladně procvičováno, upevňováno a pochopení nového učiva učiteli ověřováno. Žáci byli vedeni ke zdůvodňování pravopisných jevů. Ve všech sledovaných hodinách byl vytvářen prostor pro rozvoj souvislého vyjadřování a uplatnění poznatků z ostatních předmětů. Ve vyučovacích hodinách čtení a literární výchovy bylo ve třídě nejmladších žáků vhodně rozvíjeno smyslové poznávání, zraková, sluchová a motorická koordinace. Ve třídě starších žáků byla účelně využita literatura s regionálními náměty. Otázky řízeného rozhovoru byly promyšlené a podporovaly soustředění a aktivitu žáků.

Organizační pokyny formulovali učitelé stručně, jasně a srozumitelně. Verbální projev vyučujících byl kultivovaný a pro žáky příkladný. Žákům bylo umožňováno pracovat individuálním tempem. Vnitřní diferenciací byla uplatňována ojedinele, stejně tak zadávání domácích úkolů. Dle potřeby byla žákům věnována individuální péče. Využívána byla pozitivní motivace. Při objektivním hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, oceněna byla snaha a pokrok ve výkonech. Ve třídách vládla pohoda, pracovní atmosféra, partnerské vztahy a oboustranný zájem.

Namátkovou kontrolou sešitů, vstupních prověrek a kontrolních prací bylo zjištěno, že obsahují probrané učivo a odpovídající jevy. Jejich rozsah je úměrný věku žáků a zadání zohledňuje integrované žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Ve vstupní prověrce nebylo zadání sledovaných jevů vždy jednoznačné a žákům srozumitelné. V opravených žakovských pracích a také v provedených opravách zůstávají záznamy s chybami. Četnost známek v žakovských knížkách v některých třídách je značná. Zastoupena je klasifikace písemného i ústního projevu žáků.

Vzhledem k vytvořeným velmi příznivým podmínkám výuky, převaze výborného hodnocení sledovaných vyučovacích hodin, ale současně i k zjištěným rezervám v práci vyučujících je kvalita výuky v předmětu český jazyk na 1. stupni hodnocena celkově jako nadprůměrná.

2. stupeň

Program většiny vyučovacích hodin byl strukturován logicky. Vyučovací hodiny obsahovaly různé činnosti s vyváženou skladbou písemných a ústních forem práce a různé vyučovací metody. Převažoval frontální způsob výuky, v několika hodinách bylo účelně zařazeno skupinové vyučování s diferencovanými úkoly podle schopností žáků, v hodině slohu byl efektivně využit výukový dialog. Obsah probíraného učiva dávaly učitelky do souvislostí s minulými poznatky, vhodně využívaly mezipředmětových vztahů a aktualit ze života školy, společnosti, kultury, sportu aj. Nenásilnou formou působily na žáky výchovně, a to nejen textem literární ukázky, ale např. i promyšleně připravenými větami a slovními spojeními pro jazykové rozborů a pravopisná cvičení. Žáci byli v průběhu výuky upozorňováni na využití učiva v praktickém životě, nejúspěšněji a nejúčelněji při slohovém výcviku.

Učitelky využívaly k ověřování znalostí a míry porozumění novému učivu povzbuzující formativní hodnocení, které působilo na žáky motivačně a ovlivnilo zlepšení výkonu i zvýšení aktivity žáků. Časté pochvaly, spravedlivá kritika a následné opravy nesprávných odpovědí a chybných řešení zadaných úkolů při samostatné práci vytvářely potřebnou a účinnou zpětnou vazbu. Užitím návodných otázek, ponecháním většího časového prostoru při rozdílném pracovním tempu žáků a shovívavějším hodnocením učitelky respektovaly individuální

schopnosti a osobnost žáka. Pro potřeby hodnocení výsledků učení žáků sjednotila předmětová komise českého jazyka četnost, náročnost, témata a způsob klasifikace slohových prací, kontrolních prověrek a diktátů v jednotlivých ročnících. Kontrolou vybraných žákovských knížek zjistila ČŠI výrazně převažující hodnocení výsledků vzdělávání v jazykovém vyučování, ojedinele ze slohového výcviku a z literatury. Sešity žáků nemají dobrou úroveň, učitelky je sice kontrolují a opravují, ovšem bez potřebné důslednosti. Nedbalost v písemných záznamech pak přetrvává.

Verbální komunikace učitelek byla při výkladu i dotazování po stránce obsahové i formální správná a většinou na vysoké úrovni. Pozornost věnovaly i rozvoji komunikativních dovedností žáků, jen výjimečně se spokojily s jejich neúplnou, případně jen heslovitou odpovědí. Svým jednáním a stylem komunikace učitelky pozitivně ovlivňovaly sociální vztahy ve třídě. Žáci nenarušovali vyučování a většina z nich projevovala zájem o předmět.

Na základě hospitační činnosti ve všech složkách předmětu český jazyk ve třídách na 2. stupni a zjištění z další kontrolní činnosti je hodnocena kvalita výuky jako velmi dobrá.

Péče o integrované žáky se zdravotním postižením

Ve smyslu Metodického pokynu čj. 16 138/98-24, k integraci dětí a žáků se speciálními potřebami do škol a školských zařízení, vykazuje škola ve školním roce 1999/2000 celkem 76 integrovaných žáků se specifickými vývojovými poruchami učení (SVPU).

ČŠI se při hospitační činnosti zaměřila na sledování péče o integrované žáky v hodinách českého jazyka převážně ve třídách 1. stupně s nejvyšším počtem integrovaných žáků (II. B, IV. B, V. A, V. C, VI. A) a v zájmovém kroužku - reedukační péče o žáky s SVPU.

Ve dvou třídách vyučují speciální pedagogové, v dalších učitelka, která absolvovala kurz pro vedení nápravy žáků s SVPU a odborně i pedagogicky způsobilá učitelka pro výuku českého jazyka.

Kontrolou příslušné dokumentace integrovaných žáků bylo zjištěno, že pro všechny je vypracován odborný posudek pedagogicko-psychologickou poradnou, nebo příslušným speciálně-pedagogickým centrem, který uvádí druh a stupeň postižení a obsahuje konkrétní doporučení pro práci s žákem.

Pro tyto žáky vypracovali třídní učitelé individuální vzdělávací programy (IVP), které vycházejí ze závěrů a doporučení odborných pracovišť. V nich je určen způsob práce s integrovanými žáky, zohledňování jejich výkonu, způsob klasifikace a údaje týkající se reedukační péče mimo vyučování. Ostatními vyučujícími jsou tyto způsoby rozepsány i pro další předměty (matematika, cizí jazyk, dějepis, zeměpis apod.). Úroveň zpracování IVP je rozdílná, u většiny chybí podpis rodičů nebo záznam o jejich případném podílu na spolupráci s učiteli. IVP jsou vyhodnocovány na konci školního roku.

V průběhu hospitací byla zjištěna pravidelná práce s integrovanými žáky zejména formou zvýšené pozornosti těmto žákům, ověřování porozumění při zadávání samostatné práce, úpravou rozsahu učiva a převážně motivujícím hodnocením. Využívání speciálních pomůcek (přehledů tvarosloví, vyjmenovaných slov, okének, bzučáků apod.) nebylo v hospitovaných hodinách zaznamenáno.

Kontrolou žákovských knížek, napsaných diktátů i záznamů v sešitech bylo zjištěno, že většina učitelů upravovala rozsah písemných cvičení, zohledňovala žáky při klasifikaci diktátů, některé učitelky využívaly doplňovacích cvičení. Za nevhodné považuje ČŠI opisování definic a mluvnických přehledů do sešitů, zadávání oprav bez vysvětlení a následné kontroly. Širší slovní hodnocení za uplynulé klasifikační období bude na žádost rodičů využito u devíti žáků.

Pro reedukační péči v době mimo vyučování jsou zřízeny čtyři skupiny kvalitně vedené zkušenými učitelkami (učitelka speciální pedagogiky a absolventka kurzu pro nápravu žáků s SVPU). Učitelky mají pro tyto žáky vypracovány individuální programy. Ke své práci využívají různé speciální pomůcky, zejména pracovní sešity k čítankám pro dyslektiky, čtenářské tabulky, doplňovací cvičení, bzučáky, okénka aj.).

Dokumentace o integrovaných žácích s SPVU je vedena na velmi dobré úrovni, v oblasti speciální péče v době vyučování postupuje škola systematicky a kvalitně s výraznou převahou pozitiv.

Reedukační péči mimo vyučování hodnotí ČŠI jako vynikající.

Skupina esteticko-výchovných předmětů - 1. stupeň

Hospitace byly provedeny ve vyučovacích hodinách hudební výchovy a výtvarné výchovy.

Hudební výchova

V úvodu hospitovaných vyučovacích hodin žáci byli seznámeni a současně motivováni cílem a stručným obsahem hodin. Správně převažovaly pěvecké činnosti v různých obměnách, většinou s kvalitním nástrojovým doprovodem učitele (klávesový nástroj, kytara) nebo žákyně, která se věnuje klavírní hře v mimoškolních aktivitách. Také v sólovém zpěvu dostávali prostor žáci, kteří zpívají v šumperském pěveckém sboru. Zařazovány byly poslechové činnosti s odpovídající kvalitou v odborné učebně s využitím přehrávače CD a již méně kvalitní reprodukcované hudby ze staršího gramofonu ve třídě. Ve většině hodin bylo dostatek prostoru věnováno i pohybovému ztvárnění a prožívání hudby. Aktivita žáků se vždy zvýšila možností zvolit si píseň, taneček či orffovský rytmický hudební nástroj. V polovině sledovaných hodin nebyla zcela dodržena hlasová hygiena a správná technika dýchání. Při zpěvu bez hudebního nástroje nebyl udáván počáteční tón a žáci nebyli vedeni k reakci na dirigentská gesta. Totéž bylo často opomíjeno i ve vyučovacích hodinách českého jazyka a výtvarné výchovy, kde byly integrovány prvky hudební výchovy.

Ve sledovaných vyučovacích hodinách žáci ochotně spolupracovali s vyučujícími a jevíli zájem o všechny hudební činnosti.

Kvalita výuky v předmětu hudební výchova je hodnocena jako velmi dobrá.

Výtvarná výchova

Pro výtvarné činnosti byli žáci výborně motivováni hudebními a literárními prostředky i aktuálními náměty. Nabídky nových výtvarných technik byly spojeny se stručně a přesně formulovanými pracovními postupy. Výběr z několika již známých technik umožnil žákům na závěr porovnávat různě zpracovaný námět. Žáci byli vedeni k osvojování potřebných výtvarných dovedností a dle individuálních potřeb jim byla poskytována rada při práci s různými materiály. Vhodnou a citlivou podporou byla posilována představivost a tvůrčí fantazie při vlastním výtvarném vyjádření. Ve sledovaných vyučovacích hodinách byly zařazeny hravé činnosti a experimentování, které žáky plně zaujaly a uspokojily.

V pozitivně laděném hodnocení byl na pracích oceňován smysl pro originalitu. U žáků byla podporována samostatnost v přípravě i úklidu pracovního prostředí. Žáci pohotově reagovali na pokyny vyučujících a výborně s nimi spolupracovali. Mezi sebou se navzájem respektovali.

Výuka v předmětu výtvarná výchova je hodnocena jako příkladná.

Matematika

V průběhu vyučování sledovali učitelé cíle, které žákům oznámili na začátku hodin. Výuka byla časově rozvržena vzhledem k vzdělávacím úkolům a s přihlédnutím k náročnosti učiva i věku žáků. Vyučující měli promyšlený obsah výuky. Při opakování a upevňování učiva, zejména ve třídách 1. stupně, kladli důraz na aktivní pojetí vyučování. Čas vymezený k učebním činnostem byl efektivně využit a přechody mezi nimi byly plynulé. Učitelé užívali rozmanité vyučovací metody a formy práce, které vedly žáky k angažovanému učení s dostatkem pohybu a manipulačních činností. Učivo bylo procvičováno ústně a písemnou formou, při které byla užita pečlivě připravená tabule, dále učebnice, pracovní texty, kartičky, žákovské tabulky, učitelem zhotovené učební pomůcky a kopírované materiály. Všichni učitelé na 1. stupni dodržovali zásadu názornosti při vyučování, prezentace názoru se projevovala i v aktuální výzdobě učeben nástěnnými matematickými obrazy a přehledy. Organizační pokyny udělované žákům byly srozumitelné a přiměřené jejich věku

i možnostem. Individuální přístup byl uplatňován při práci u tabule i při samostatné práci v lavicích. Rozdílné pracovní tempo při řešení úkolů bylo respektováno, pro schopnější žáky byly připraveny další náročnější příklady, slabším žákům bylo věnováno více přímé práce.

Ve využívání vstupní motivace, aktualizace učiva a sledování mezipředmětových vztahů byly zjištěny mezi učiteli větší rozdíly, všichni však vhodně zařazovali průběžnou motivaci, uváděli příklady z praxe a využívali životních zkušeností žáků. Zařazováním soutěží, her, skupinové práce, povzbuzování a formativního hodnocení pozitivně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky. Opakování s prověřováním znalostí mělo návaznost

na probírané učivo vytvářelo zpětnou vazbu pro učitele i žáky. Slovní hodnocení výkonů žáků i klasifikace byly objektivní, spravedlivé a převážně pozitivní. V závěru hodin byla věnována dostatečná pozornost shrnutí učiva a hodnocení práce žáků.

Ve všech sledovaných hodinách respektovali učitelé osobnost žáka, komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Společným znakem vyučujících byla trpělivost a citlivý přístup k žákům. Téměř ve všech vyučovacích hodinách byla vytvořena pracovní atmosféra, chování žáků bylo kultivované se smyslem pro spolupráci, samostatnost a odpovědnost. Pracovali se zájmem o výuku a předmět, orientovali se na splnění úkolů a většina z nich dovedla vědomosti a dovednosti aplikovat při řešení příkladů. Písemný projev v sešitech, zejména starších žáků, není po stránce formální i obsahové na odpovídající úrovni.

Celkově je kvalita výuky v matematice hodnocena jako velmi dobrá s výraznou převahou pozitiv.

Německý jazyk

V předmětu německý jazyk se uskutečnilo šest kontrolních hospitací ve třídách 4., 5., 6., 8. a 9. ročníku.

Specifické cíle vyučování cizího jazyka vyžadovaly od učitelek specifické přístupy k obsahu a organizaci vyučování, které nebyly vždy vhodně uplatněny a měly ve sledovaných vyučovacích hodinách rozdílnou úroveň. Didaktickou kvalitou se vyznačovaly zejména vyučovací hodiny v nižších třídách. Učitelky dbaly na paralelní procvičování zvukové i grafické stránky jazyka, slovní zásobu ověřovaly komunikativně a při všech činnostech využívaly učební pomůcky (hračky, obrazové karty, fotografie aj.) s cílem dodržení vizuální názornosti. Využívaly i různé organizační formy, práci ve skupinách a ve dvojicích, samostatnou práci, soutěže a hry. Při výuce jazykově pokročilejších žáků měly učitelky připraveny pro žáky materiály vztahující se k reáliím, k aktuálním otázkám současnosti a slovníky. Zařazování činností na rozvíjení komunikativní kompetence žáků, pozornost

učitelek věnovanou všem žákům, snahu o jejich úspěšné uplatnění a německy zadávané organizační pokyny, které byly pozorovány téměř ve všech sledovaných hodinách, hodnotí ČŠI jako další pozitiva výuky německého jazyka. Při nácviu poslechu s porozuměním učitelky účelně využily radiomagnetofon. K negativům, která se projevila jen v menší míře, patřila nízká náročnost zadávaných úkolů, nedokončená práce a ztráta návaznosti, neefektivní využití vyučovacího času a špatná spolupráce starších žáků.

V nižších ročnících využívaly učitelky k získání zájmu a pozornosti i k upevňování učiva vhodné motivační a současně i relaxační prvky, např. písničky, říkanky s pohybem a soutěže. Slabším žákům a žákům s SVPU při samostatné práci pomáhaly a pozitivním slovním hodnocením je povzbuzovaly. Správnost zadávaných úkolů byla v hodinách ihned ověřována. Starší žáci byli vedeni ke schopnosti sebehodnocení, případně vzájemnému hodnocení výkonu. Závěry vyučovacích hodin věnovaly učitelky hodnocení práce třídy i jednotlivých žáků. V kontrolovaných žakovských knížkách často převažovala klasifikace mluvnického učiva a slovní zásoby, méně byli žáci hodnoceni za komunikativní dovednosti.

Důraz na komunikaci mezi žáky a žáky a učitelkami byl ve všech hodinách zřejmý, ovšem s rozdíly v úspěšnosti. Žákům z vyšších ročníků chyběla jistota.

Ve většině sledovaných vyučovacích hodin převažovala pozitiva, ČŠI hodnotí celkově výuku německého jazyka jako velmi dobrou.

Přírodopis

Promyšlená struktura hodin a jejich organizace odpovídaly charakteru předmětu, byly přiměřené věku a schopnostem žáků a umožnily plnit výukové cíle. Zvolené didaktické metody vhodně žáky motivovaly a vytvářely prostor pro individuální i skupinovou práci. Nové učivo učitelky vyvozovaly převážně prostřednictvím metody výkladu spojeného s rozhovorem s dodržením návaznosti na vědomosti a zkušenosti žáků. Velmi účinné bylo osvojování nového učiva při skupinové práci, kdy žáci ve vzájemné spolupráci vyhledávali potřebné informace z učebnice a dalších studijních materiálů. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Při sdělování výukových cílů a organizace hodin učitelky využívaly vstupních motivačních metod a v průběhu vyučování motivačních výzev i pozitivního posilování. Zkoušení a opakování navazovalo na probírané učivo. Pro žáky i vyučující mělo zpětnovazební charakter. Hodnocení výkonu bylo objektivní, zaměřené převážně pozitivně. V závěru hodin učitelky hodnotily výkon třídy, žákům nebyl poskytnut prostor pro vlastní sebehodnocení.

V průběhu výuky bylo vytvářeno příznivé edukativní prostředí založené na vzájemné důvěře a spolupráci. Žáci projevovali zájem a aktivně se zapojovali do vyučovacího procesu.

Kontrolované záznamy z laboratorních prací mají dobrou formální i obsahovou úroveň a jsou pečlivě archivovány. Frekvence známek v žakovských knížkách odpovídá charakteru předmětu, převažuje písemné zkoušení. Záznamy v sešitech jsou funkční a většinou mají dobrou úpravu.

Kvalita výuky v předmětu přírodopis je hodnocena jako vynikající.

Tělesná výchova

Sledované hodiny měly promyšlenou strukturu přizpůsobenou věku a schopnostem žáků a umožňující plnit výukové cíle. Organizace většiny hodin a použité vyučovací metody vedly žáky k aktivním činnostem. V několika případech byly zjištěny dílčí nedostatky v organizaci, které zapříčinily zbytečné časové prostoje. Dostatečné množství tělocvičného náčiní a nářadí i jejich efektivní uplatnění naopak přispělo pozitivně k využití vyučovacího času.

Zařazením pohybových her a soutěží, herní způsob nácvičku pohybových dovedností v nižších třídách, vysvětlení významu prováděných cviků a převážně kladné hodnocení výkonů žáky motivovalo a zvyšovalo jejich zájem o cvičení.

Až na nepatrné výjimky žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání. Učitelé pozitivně ovlivňovali psychosociální podmínky výuky a navozovali příznivé vyučovací prostředí.

Výuka tělesné výchovy je hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě provedených hospitací a další kontrolní činnosti hodnotí Česká školní inspekce kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech celkově jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce rozvoje školy zpracovaná na období let 2000 - 2005 vychází z podrobné analýzy současného stavu v oblasti výchovy a vzdělávání, organizace a řízení, ekonomicko-správní, postavení školy v prostředí, ve kterém se nachází, a z předpokládaného demografického vývoje. Formuluje hlavní záměry ve vnitřní transformaci, profilaci školy a výchově ke zdravému životnímu stylu (podle projektu Zdravá škola, který navazuje na projekt zřizovatele Zdravé město) a stanoví konkrétní úkoly pro jejich realizaci. Koncepce byla projednána s rodiči a ostatními partnery školy. Uvedené koncepci odpovídá i roční plán práce a stanovené priority pro školní rok 1999/2000. Plánované úkoly vedení školy sleduje a jejich plnění průběžně a pravidelně vyhodnocuje. Při sledování kvality vzdělávání a řízení školy bylo zjištěno, že velmi náročné koncepční cíle se postupně realizují. Plánování je pojato jako ucelený systém, který zahrnuje všechny oblasti činnosti školy.

Škola využívá možností a variability schválených učebních plánů tak, aby co nejvíce vyhovovaly potřebám a zájmům žáků, přání rodičů a specifickým podmínkám školy.

Značná část žáků využívá široké a zajímavé nabídky volitelných a nepovinných předmětů.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování jsou hodnoceny jako vynikající.

Organizování

Organizační struktura a organizační řád vyhovují z hlediska velikosti a provozních potřeb školy. Umožňují její efektivní řízení. V organizaci vyučování jsou respektovány všechny obecně závazné právní předpisy. Pracovníkům jsou jasně vymezeny kompetence a rozhodovací pravomoci. Vedení školy úzce a účinně spolupracuje s pedagogickou radou, vedoucími učiteli tzv. oborových komisí, vedoucími pracovníky jednotlivých součástí školy, rodiči, radou žáků a orgány státní správy a samosprávy. Ředitel školy využívá jejich podněty a připomínky. Jeho konečná rozhodnutí jsou uvážena, konkrétní a jednoznačná.

Rozpracovaný systém porad zajišťuje vzájemnou poradní a informační činnost mezi vedením školy a zaměstnanci, rodiči i žáky. Ke včasné a úplné informovanosti je využíváno také aktuálních nástěnek, školního zpravodaje a rozhlasu, regionálního tisku a stanovených konzultačních dnů. Ochrana osobních dat pracovníků a žáků je zajištěna.

Namátkovou kontrolou povinné dokumentace nebyly v jejím vedení zjištěny žádné podstatné nedostatky. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999 je zpracována v souladu s příslušným zákonem a slouží škole i jako zdroj sebehodnocení.

Na veřejnosti se škola úspěšně prezentuje aktivitami žáků v rozmanitých soutěžích a při společenských i kulturních akcích školy pro rodiče žáků a děti okolních mateřských škol.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů jsou hodnoceny jako příkladné.

Vedení a motivování pracovníků

Partnerem ředitele školy pro účinné operativní vedení a motivování pracovníků je tým vedoucích učitelů jednotlivých předmětů nebo skupin předmětů na 2. stupni a vedoucích učitelů ročníků 1. stupně. Společně s nimi řeší, projednává a prosazuje aktuální úkoly výchovně-vzdělávací činnosti školy. V době konání inspekce se uskutečnila jejich plánovaná porada, na níž se zabývali volbou učebnic pro některé předměty, užitím testů celostátního projektu Kalibro v tomto školním roce, prací s výukovými programy a prvními poznatky z probíhající inspekce. K okamžitému a pružnému řízení pracovníků přispívá možnost každodenního osobního kontaktu a osvědčený systém v předávání písemných informací a pokynů, které jsou přehledně prezentovány ve společné sborovně školy. Ředitel pracovníkům důvěřuje, vyžaduje od nich stoprocentní zodpovědnost, provádí kontrolu a v případě negativních zjištění přijímá okamžitá nápravná opatření. Tato pravidla vedení jsou pracovníkům známa a převážně i respektována.

Péče o začínající a nekvalifikované učitele má rovněž svůj systém. V prvním roce pedagogické praxe mají tito učitelé stanoveny uvádějící učitele a v druhém a třetím roce praxe jim zajišťují odbornou a metodickou pomoc vedoucí učitelé. Výbornými organizačními a finančními podmínkami je ve škole podporován zájem o účast a také přímý podíl na akcích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i organizaci soutěží a olympiád ve škole a v okrese. V plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků určil ředitel pro tento školní rok priority s ohledem na současné potřeby školy. Deset pracovníků školy je členy kabinetů Pedagogického centra Šumperk.

Iniciativa jednotlivých učitelů, např. v oblasti transformace školy, dalšího vzdělávání, metodického působení v rámci školy a okresu aj. je vedením školy výrazně oceňována a zařazena mezi kritéria hodnocení pracovníků. Vedení školy a vedoucí učitelé dvakrát ročně vyhodnocují kvalitu a kvantitu jejich činnosti. Sebehodnocení školy v úrovni výsledků vzdělávání žáků je prováděno pravidelně prostřednictvím vlastní a celostátní evaluace a následným zveřejněním těchto výsledků ve školním zpravodaji a ve výroční zprávě o činnosti školy.

Vedení a motivování pracovníků je systematické a účinné. Je hodnoceno jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře. Plán kontrolní činnosti je rozpracován v osobním diáři úkolů, které jsou časově uspořádány a zasahují všechny oblasti školy. Kontrola výchovně-vzdělávací práce učitelů se řídí plánem hospitační činnosti, rozložené rovnoměrně na celý školní rok. Přímou kontrolu průběhu výuky provádějí také oba zástupci ředitele. Hospitující spolupracují s vedoucími učiteli oborových

komisí, zejména v oblasti evaluace výsledků učení žáků. Hospitační činnost ředitele školy a jeho zástupců je prováděna na profesionální úrovni. Po každé hospitaci je proveden pohovor a zhotoven zápis s vyhodnocením kladů a nedostatků s návrhem na jejich odstranění. Zvýšená pozornost je věnována učitelům s menšími zkušenostmi a těm, u kterých se projeví závažnější nedostatky. Nepřímá hospitační činnost je zaměřena na zjištění výsledků vzdělávání, prevenci negativních jevů, výchovné působení třídních učitelů, úroveň žákovských prací, zapojení do soutěží aj. Rozbor kontrolní činnosti vedení školy je souhrnně prováděn na jednáních pedagogické rady a pracovních poradách. Pravidelná analýza výsledků kontrol je prováděna též na schůzkách vedení školy i s jednotlivými pracovníky. Kontrolní činnost vychází z hlavních úkolů a její metody a formy umožňují sledovat a usměrňovat průběh, kvalitu a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti. Výsledky učení žáků jsou hodnoceny čtvrtletně v pedagogické radě na základě rozboru klasifikace, hospitační činnosti a vlastních evaluačních nástrojů. Vedení školy zadává výstupní prověrky z matematiky ve 3., 5., 7. a 9. ročníku, úroveň vědomostí a dovedností je srovnávána i s celostátním průměrem pomocí testů Kalibro. Zástupkyně ředitele provádí hodnocení úrovně čtení v 1. - 3. ročníku a čtení s porozuměním ve 3. - 8. ročníku. Vstupní, pololetní a výstupní prověrky v ostatních ročnících provádějí vedoucí učitelé oborových komisí.

System, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů hodnotí ČŠI jako příkladné.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je efektivní, ve všech sledovaných oblastech má příkladnou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Žáci i jejich rodiče mají největší zájem o výuku anglického jazyka. Výrazně se tato skutečnost projevila v tomto školním roce, kdy se ze čtyř tříd 4. ročníku vytvořilo šest skupin anglického jazyka a jen jedna skupina německého jazyka. Ve třídách 4. - 9. ročníku se vyučuje jako povinný cizí jazyk anglický jazyk (25 skupin), francouzský jazyk (1 skupina) a německý jazyk (11 skupin). Výuka všech cizích jazyků probíhá formou děleného vyučování.
- Škola organizuje s masovou účastí školní kola mnoha soutěží a olympiád, ČŠI hodnotí tuto skutečnost a následnou aktivitu a úspěšnost žáků ve vyšších kolech v rámci okresu a regionu jako příkladnou.
- Nabídka školy v oblasti tělovýchovných a sportovních aktivit je rozsáhlá a využívá ji mnoho žáků, je hodnocena jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace základní školy a dotazník pro ředitele před inspekcí
- Zahajovací výkaz k organizaci školy na školní rok 1999/2000
- Rozhodnutí Školského úřadu Šumperk o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 4. 1. 1999 čj. 25/99-8-00
- Další vybraná povinná dokumentace školy: rozvrh hodin, řád školy, třídní knihy školního roku 1999/2000 tříd, v nichž byly provedeny hospitace, vybrané třídní výkazy a katalogové listy, osobní dokumentace učitelů českého jazyka a německého jazyka, osobní

dokumentace žáků se zdravotním postižením, zápisy z jednání pedagogické rady, výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999

- Učební dokumenty a tematické plány učiva sledovaných předmětů
- Vybrané slohové, laboratorní a kontrolní práce, sešity a žákovské knížky
- Koncepce rozvoje školy
- Plán práce na školní rok 1999/2000 s přílohami
- Organizační struktura školy
- Zápisy z pracovních porad pedagogických pracovníků ve školním roce 1998/1999 a 1999/2000
- Plán kontrolní a hospitační činnosti
- Záznamy z hospitací ředitele a zástupců ředitele školy ve školním roce 1998/1999 a 1999/2000
- Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků
- Evaluační nástroje vedení školy
- Výpisy přírůstků inventáře kabinetů sledovaných předmětů
- Zpravodaj školy z listopadu 1999

ZÁVĚR

Systematické a efektivní řízení školy s funkční strukturou a účinnou zpětnou vazbou, jejímž základem je průběžná a pravidelná kontrolní činnost všech oblastí školy na různých úrovních, vytvořilo příznivé podmínky pro dosaženou velmi dobrou kvalitu vzdělávání. Česká školní inspekce hodnotí školu celkově jako nadprůměrnou.

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu byly využity mimořádně efektivně na modernizaci učebního prostředí a vybavenosti školy učebnicemi a učebními pomůckami ve prospěch žáků a realizaci vzdělávacích programů.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zonna Němcová	Mgr. Zonna Němcová v. r.
Členové týmu	Mgr. Josef Konečný	Mgr. Josef Konečný v. r.
	PaedDr. Rudolfa Kukulová	PaedDr. Rudolfa Kukulová v. r.
	Mgr. Vítězslav Navrátil	Mgr. Vítězslav Navrátil v. r.
	Mgr. Danuše Zálešáková	Mgr. Danuše Zálešáková v. r.

V Šumperku dne 28. ledna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. února 2000

Razítko

Mgr. Michal Mikolow

Mgr. Michal Mikolow v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Šumperk	2000-02-15	135 045/00-05051
Zřizovatel Obec Šumperk	2000-02-15	135 044/00-05051

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly vzneseny.